

Eranchchaa Maxaafaa

Gidduwaa Erissuwaa

“Eranchchaa Maxaafaa” gidдон xaafettidi beettiyaabati, asa de7oi qantta gidiyooгaa xalaala gidennan, daafurai, shabbirssai, pirddaa geellatettainne arggaacai kumidoogaa gidiyooгaa eridi, “Asa de7oi hada” yaagidi qachchida issi eranchchaa qofata. Ha eranchchai asaa de7uwaa wurssettaa gakkanaashin naagiya, Xoossaa oosoi aibakko eranau au ixettiis. Gidikkonne asai ba de7ido laitta ubbaaninne bau danddayettido keena ubban, minnidi oottanaageenne Xoossai immidobatun ufaittanaagee koshshiyooгaa zorees.

Eranchchaa qofatuppe dariya baggati issoi issuwaara maayettenna xeelati de7iyooгeetanne hidootaa qanxxiyo hanotati de7iyooгeeta. Gidikkonne ha maxaafai Geeshsha Maxaafaa gidдо gelidoogee, Geeshsha Maxaafaa bolli eqqida ammanoi harai attin, ha issoi issuwaara maayettenna qofaanne siree kumido maxaafaa ba gomppan oiqqiyo keena aaho gidiyooгaa bessees. Hagee ha Eranchchaa Maxaafai asaa de7uwaa heregaadan bessiyо gishshau, daro asati ha maxaafaappe minttettuwaa demmidosona. Hegaadankka ha qofata oiqqida Geeshsha Maxaafai, ini ikka, de7uwaassi gita birshshettaa immiya Xoossan hidootaa oottanaadan zoriyooгaa akeekidosona.

Ubbabaikka Hada

¹ Hagee, Daawita na7aa, Yerusalaamen kawotida eranchchaa qaalaa. ² He eranchchai, “Ubbabaikka hada; qassi ubbabaikka hadaappe aadhdhida hada; ubbabaikka muleera hada” yaagiis. ³ Ba de7iyooosan ubban, asi daafuridi oottiyooban ubban ayyo woree aibee? ⁴ Issi yeletai aadhdhiyo wode, hara yeletai sohuwaa oiqqees. Shin ha biittai merinaukka laamettennan de7ees. ⁵ Awai mokkeesinne wullees; qassi naa77anttuwaakka mokkanau yaa mokkiyo sohuwaakko eesotees. ⁶ Carkkoi issitoo tohossi issitoo huuphessi carkkees; qassi yuuyi yuuyi aadhdhidi, simerettidi yees. ⁷ Goggiya haattai ubbai abban gelees; shin abbai kumi erenna. He haattai qassikka simmidi gogganau, guyye ba pulttiyo sohuwaa bees. ⁸ Ubbabaikka salettiyaabaa. Salettiyaabai i woisa keenaa salettiyaakkokka odi wurssanau danddayettenna. Aifee xeellidi, kalli erenna; haittaikka siyidi, tau gidiis gi erenna. ⁹ Kase hanidabai sinttanaukka simmidi i hanana; qassi ha77i haniiddi de7iyaabaikka kase hanidabaa. Hegaa gishshau, salo gufantton ooratabaa giyoobi aibinne baawa. ¹⁰ Ooninne, “Be7ite! Hagee ooratabaa” giikko, hegee ooratta gidenna; hegee nuuni yelettanaappe kase baggan hanidabaa. ¹¹ Kase aadhdhida wodetun hanidabata zaaridi hassayiyaabi baawa; guyyeppe hananabatakka etappe guyyian ooninne hassayenna.

Aadhdhida Eratettai Alenna

¹² Taani eranchchai, Yerusalaamen Israa7eelassi kawo gidada de7aas. ¹³ Taani biittan sa7an de7iyaabaa ubbaa qora qorada eranaunne aadhdhida eratettan pilgga xeellanau ta qofaa

qachchaas. Yaatada asaa ubbaassi Xoossai immido de7oi keehippe daafurssiyaabaanne ufaissennabaa gidiiyoogaa akeekaas. ¹⁴ Saloppe garssa baggan hanidabaa ubbaa taani be7aas; shin ubbabaikka hada; carkkuwaa oiqqanau yedettiyoogaa mala.

¹⁵ Geellai sittanau danddayenna; qassi bannabaakka goodanau danddayettenna.

¹⁶ Taani woni ta wozanan hagaadan yaagada qoppaas; “Taappe kase Yerusalaame haarida ubbatuppe taani gitanne aadhdhida eranchcha gidaas. Cincatettaanne eraa giyoogee i aibakko paaccada eraas” yaagaas.

¹⁷ Qassi taani aadhdhida eratettaappe, goosshaappenne eeyyatettaappe gidduwan de7iya dummatettai aibakko eranau keehi daafuraas. Shin wurssettan hegeekka carkkuwaa oiqqanau yedettiyoogaa mala hada gidiiyoogaa eraas. ¹⁸ Aadhdhida eratettai dariyo wode azzanissiyaabai darees; erai dariyo wodekka qassi metoi darees.

2

Bana Ufaissiyoogekka Hada

¹ Taani ta wozanan, “Ane taayyo gita ufaissaa immiyaabi aibakko, qassi de7iyo de7uwaa gid-donkka lo77obi aibakko be7ana” yaagada qoppaas; shin hegeekka hada. ² Ubbatoo miicciyoogee eeyyatetta gidiiyoogaa, qassi daro ufaissaikka ainne go77ennabaa gidiiyoogaa akeekaas. ³ Hegee hegaa gidi uttidaashin, aadhdhida eratettaa demmanau amottada, ta wozanaa woine

eessan ufaissaidda, heгаа suganau eeyyatettan qofaa qachchaas. Qassi asai ha sa7aa bolli baayyo de7iya qantta wodiyaa aattiyo, ubbaappe aadhdhiya lo77o ogeekka hагаа gaada qoppaas.

⁴ Qassi hara issi gitabaa oottaas; taayyo de7iyo keettata keexxaas; woiniyaa turaakka tokkaas. ⁵ Dumma dumma ataakilttiyaanne aifiyaa aifiya mittata tokkiyo sohuwaanne asai shemppiyo sohuwaa gannatiyaadan loittada giigissaas. He sohuwan dumma dumma aifiyaa aifiya mittatakkа tokkada, dichchaas. ⁶ He dicciya mittata ushshanau, haattaa dagayiyo sohuwaa zeerada giigissaas. ⁷ Attumanne macca ailleta shammaas; qassi ta son yelettida hara ailletikka taayyo de7oosona. Taappe kase Yerusalaamen de7ida oogaappenne dariya mehiyaa, deeshshaanne dorssaa wudiyaa haaraas. ⁸ Taani haariyo dumma dumma biittatuppe bonchchettida kawo keettaa buquraa ehiissada, daro worqqaanne biraa taayyo dagayaas. Qassi, tana sabbidi yexxiya attumanne macca yettanchchata qaxaraas; heгаа bollikka, asassi ufaissaa immiya keehi daro macca asaakka shiishshaas.

⁹ Hegaa gishshau, taani taappe kase Yerusalaamen de7ida ooppenne aadhdhida gita asa gidaas. Ta aadhdhida eratettaikka tanaara wursetta gakkanaashin de7iis. ¹⁰ Ta aifee xeellidobanne ta wozanai amottidobaa ubbaa demmaas; ta asatettai koyiyo ufaissaa ubbaakka diggabeikke. Taani oottido ooso ubban ufaittais; ta daafuraayyo woreekka heгаа. ¹¹ Gido shin, heгаа ubbaa ootta simmada taani akeekiyo wode, keehi

taani ayyo daafuridobai ubbaikka hada gidiyoo-gaa be7aas. Salo gufantton go77iyaabi aibinne baawa; ubbaikka carkkuwaa oiqqanau yedettiyoogaa mala.

Eranchchai Ba De7uwaappe Demmido Eraa

¹² Hegaappe guyyiyan, taani aadhdhida erattet-tai, eeyyatettainne gooshshai aibakko paaccada eranau qofaa doommaas. Kawuwaa man77iyan kawotiya hara kawoi kase oosettidabaappe aadhdhiya harabaa ai oottanee? ¹³ Taani hagaadan yaagaas; “Tumukka poo7oi xumaappe kehiyoogaadan, aadhdhida erattet-tai eeyyatettaappe kehees. ¹⁴ Cincca asati bantta denddiyo sohuwaanne biidi gakkiiyo sohuwaa eroosona; shin eeyyati heгаа ubbaa erokkona” yaagaas. Gidoppe attin, eta naa77aa wurssettaikka issuwaa.

¹⁵ Taani ta wozanan, “Eeyyaa gakkiiya qaadai tanakka gakkees; yaatin, taani aadhdhida eranchcha gidiyoo-gee tana ai maaddii?” yaagada qoppaas. Qassi taani ta wozanan, “Hagee ubbabaikka hada!” yaagaas. ¹⁶ Aissi giikko, eeyyin aadhdhida eranchcha gidin, haiqoppe hefinttan simmidi, a hassayiyaabi baawa; sintappe yiya laittatun nuuni ubbaikka dogetti atana. Eeyyai haiqqiyoogaadan, aadhdhida eranchchaikka haiqqees.

Ootti Daafuriyoobikka Hada

¹⁷ Metoppe attin, go77iyaabi bainna gishshau, ha sa7aa de7oi tana iitiis. Hegeekka hada; carkkuwaa oiqqanau yedettiyoogaa mala. ¹⁸ Salo gufantton taani kehi daafurada demmido ta

aquwaa ubbaa taappe guyyiyan yiya urau yeg-gada biyo gishshau, taani daafuridobai ubbai tana iitiis. ¹⁹ Taappe guyyiyan yiya bitanee aadhdhida eranchchakko eeyyakko ooni erii? SHin i oona gidinkka, taani keehi daafuridobaanne ta cinctatetan taani demmidobaa ubbaa bau ekkidi, goda gidana; yaatikko, hegeekka hada.

²⁰ Hegaa gishshau, salo gufantton haggaa keenaa aissi daafuridanaashsha gaada ta wozanan az-zanaas. ²¹ Asi ba de7ido laittan bau de7ida aadhdhida eratettan, eraaninne hiillan daafuridi demmidobaa ubbaa ainne daafuribeennaagau yeg-gidi bees. Hegeekka qassi, hadanne likke gidennabaa. ²² Yaatin, salo gufantton asi keehi daafuridi oottidobaappe ubbaappe ai go77a demmii? ²³ I ba de7uwaa laittan daafuriyo daafurai ubbai azzanoppenne kayyoppe harabaa ainne au gujjenna; harai atto qammikka a huuphee qofaappe shempenna; gido shin, he ubbaikka hada.

²⁴ Hegaa gishshau, asassi go77a gidiyaabi aibee giikko, asi ba daafuridobaappe miidinne uyidi ufaittiyoogaa. He ufaissaikka qassi Xoossaa kushiyaappe imettidabaa gidiyoojaa taani akeekaas. ²⁵ Aissi giikko, a shene gidana xayikko, min uyinkka asau ufaissi awan beettii? ²⁶ Xoossaa ufaissiya uraassi Xoossai cinctatettaa, eratettaanne ufaissaa immees; nagaranchchaassi mati i daafuridi shiishshanaadan, daafuraa immees; shin i shiishshidoogaa Xoossai ekkidi, baayyo yayyiyaagau harau immees. Hegaa gishshau, ha ubbaikka hadanne carckkuwaa oiqqanau yedettiyoogaa mala.

3

Ubbabaukka Wodee De7ees

¹ Ubbabau wodee de7ees; saloppe garssa baggaara oosettiyaabau ubbau

a laittai laittai de7ees.

² Hegaa gishshau, yelettanau wodee de7ees;

haiqqanaukka wodee de7ees.

Tokkanau wodee de7ees;

tokkidoogaa shoddanaukka wodee de7ees.

³ Woranau wodee de7ees;

pattanaukka wodee de7ees.

Qolanau wodee de7ees;

qassi keexxanaukka wodee de7ees.

⁴ Yeekkanau wodee de7ees;

miiccanaukka wodee de7ees.

Kayyottanau wodee de7ees;

qassi ufaittidi yexxanaukka wodee de7ees.

⁵ SHuchchaa laalanau wodee de7ees;

shuchchaa shiishshanaukka wodee de7ees.

Qoomettanau wodee de7ees;

qassi shaahettanaukka wodee de7ees.

⁶ Koyidi demmanau wodee de7ees;

bashshanaukka wodee de7ees.

SHiishshi oiqqanau wodee de7ees;

laalanaukka wodee de7ees.

⁷ Peeranau wodee de7ees;

sikkanaukka wodee de7ees.

Co77u gaanau wodee de7ees;

qassi haasayanaukka wodee de7ees.

⁸ Dosanau wodee de7ees;

ixxanaukka wodee de7ees.

Olaassi wodee de7ees;

saruwaassi wodee de7ees.

⁹ Yaatin, oosanchchi ba daafurido daafuraappe aiba wore demmii? ¹⁰ Taani qassi, asaa naati daafuridi oottana mala, Xoossai immido toohoi keehi deexo gidiyooгаа be7aas. ¹¹ Xoossai ubbabaa a wodiyan wodiyan loittidi oottiis. Xoossai asaa wozanan merinatettaa wottiis; heгаа gidikkonne, Xoossai oottidobaa ubbaa koiruwaappe wursettai gakkanaashin, asai wurssidi eranau danddayenna. ¹² Hegaa gishshau, asi ba de7ido laittan lo77iyaabaa oottiyoogaappenne, ufaittiyoogaappe aadhdhiyaabi aibinne bainaагаа taani akeekaas. ¹³ Qassi, asassi au a daafurau waaga gidiyaabi muusaaninne ushshan bana ufaissiyooгаа; hegeekka au Xoossaappe imettida imota.

¹⁴ Xoossai oottidobai ubbai merinau de7iyaabaa gidiyooгаа taani eraas; i oottidobaa bollan gujjanau woikko appe haa guuttanau danddayettenna. Xoossai heгаа oottidoogee, asai baayyo yayyidi bonchhanaassa. ¹⁵ Ha77i haniiddi de7iyaabai woikko sinttappe hananau de7iyaabai ubbai kase aadhdhida wodiyan hanidabaa; aissi giikko, Xoossai kase hanidabai zaari zaaridikka hananaadan oottes.

Ha Sa7an Pirdi Geellattidobaa

¹⁶ Qassi taani, salo gufantton geeshsha pirddaa sohuwan iitatettai, xillotettaa sohuwankka nagarai de7iyooгаа be7aas. ¹⁷ Be7ada ta wozanan, “Xoossai xilluwaanne iitaa naa77aakka pirddau shiishshana; aissi giikko, Xoossai allaalle ubbaunne ooso ubbau wodiyaа keeri wottiis” yaa-gada qoppaas.

18 Qassi taani ta wozanan, “Asai do7atuppe kehennaagaa eta bessanau, Xoossai eta paaccees” yaagaas. 19 Aissi giikko, asaa gidin, do7ata gidinkka, eta qaadai issuwaa; issoi haiqqiyooogaadan, hankkoikka haiqqees. Qassi naa77aikka issi carkkuwaa shemppoosona; hegaa gishshau, asatikka do7atuppe kehokkona; hegeekka hada. 20 Eti naa77aikka issi sohuwaa boosona; naa77aikka biittaappe merettido gishshau, biittau simmoosona. 21 Yaatin, asaa shemppoi saluwaa pude kiyiyooogaanne do7atu shemppoi biittaa ciimmau duge wodhdhiyoogaa shaakkidi eranau danddayiyai oonee? 22 Hegaa gishshau, asi ba oottido oosuwan ufattiyoogaappe kehiyaabi harabi ayyo bannaagaa be7aas. Aissi giikko, au de7iya lo77o qaadai hegaa xalaala. Asi haiqqiichchobare appe guyyiyan haniyaabaa bessanau, a haiqoppe guyye ehaanau danddayiyai oonee?

4

1 Taani qassikka, salo gufantton asi asa ai keenaa naaqqiyaakkonne xeellaas. Naaqettidaageeti banttana minttettiyaabaa xayidi yeekkoosona. Naaqqiyaageetussi gita maatai de7iyooogaappe attin, naaqettiyaageeta maaddiyaabi ooninne baawa. 2 Hegaa gishshau, taani, “Ha77i paxa de7iyaageetuppe kase haiqqiichchidaageeti keha” yaagaas. 3 Gido shin, ha naa77aappekka aadhdhidi qassi, mule yelettibeennaageetu qaadai lo77o; aissi giikko, eti salo gufantton oosettiya naaquwaa muliyaa be7ibookkona.

⁴ Asai ba amottidobaa demmanau keehi daafuridi oottees; shin he daafurai ba laggiyaa bollan qanaatiyo qofaappe denddidaagaana gidiyooгаа taani akeekaas. Hegeekka qassi hada; carckuwaa oiqqanau yedettiyoogaa mala. ⁵ Ba kushiyaа xaaxidi, utti aggiya azallai, namisan haiqqees. ⁶ Daafuraaninne carckuwaa oiqqanau yedettiyoogaa mala jaaman daafuridi demmiyo naa77u kushebaappe, woppa demmiyo issi kushebaa darees.

⁷ Qassi taani, salo gufantton hada gididabaa issi harabaakka be7aas. ⁸ Hegeekka issi barkka de7iya bitaniyaabaa; ayyo attuma na7i woikko ishi baawa. SHin i daafuriyo daafurau zawi baawa; qassi baayyo de7iyaaban alenna. I barkka bana oichchiiddi, “I ta haggaa oossi daafuriyaanaa? Tana ta huuphiyaa aibissi ufaissaa diggiyaanaa?” yaagidi oichchiis. Hegeekka qassi hadabaanne tugga de7o.

⁹ Issuwaa gidiyooгааappe naa77a gidiyoogee lo77o; aissi giikko, eta oosoi issuwaagaappe aadhdhidi, lo77o aifiyaa immanau danddayees.

¹⁰ Qassi, naa77aappe issoi kunddikko issoi denttees; shin barkka de7iya urai kunddikkonne a denttiyaabi baina gishshau, au aayye7ana!

¹¹ Meego wodiyan naa77ai issippe zin77ikko ho77ees; shin barkka zin77iya uraa auppe ho77anau danddayii? ¹² Issi asi barkka teqqanau danddayenna metuwaa naa77u asati issippe eqettidi, teqqanau danddayoosona. Heezzu achchan dooqettida wodoroikka elle duuxxenna.

¹³ Lo77o zoriyaa ekkenna ceega kawuwaappe hiyyeesa gidikkonne, aadhdhida eranchcha

yelagai keha. ¹⁴ Aissi giikko, i he hiyyeesa gidiyo sohuwaappe denddidi, woikko qasho keettaappe kiyidi, ba biittan kawo gidiyo sohuwaa gakkanau danddayees. ¹⁵ Taani salo gufantton de7iyaanne hemettiya asa ubbai kawuwaa kawotettaa araataa laattiya yelagaa kaalliyaagaa be7aas. ¹⁶ Issi kawoi haariyo asai qoodi banna cora gidanau danddayees. SHin kawotaappe i kichchiyo wode, i oottidobau ooninne a galatenna. Hegaa gishshau, ha ubbaikka hada; carkkuwaa oiqqanau yedettiyoogaa mala.

5

Gefa Geppanau Ellelloppa

¹ Xoossaa keettaa geliyo wode, ne tohuwaa akeekada tangga. Siyanau mataa shiiqiyoogee, eeyyati yarshshuwaa shiishshiyooappa aadhdhees; aissi giikko, eti iita oosuwaa oottiiddi de7iyooogaa erokkona. ² Ne doonan haasayanau, Xoossaa sinttankka biddanau eesotoppa. Qassi issibaa Xoossassi immana gaada ne wozanan eesotada geppaichchoppa; aissi giikko, Xoossai saluwan de7ees, neeni qassi hagan sa7an de7aasa; hega gishshau, ne haasayiyo qalalai guutta gido bayin. ³ Hirggai dariyo wode, qamman aimoikka darees; hegaadankka, biddaa daroi eeyyatettaa qaalaa kessees. ⁴ Xoossaassi neeni geppidobaa polanau gam77oppa; aissi giikko, gam77iya eeyyatun Xoossai ufaittena. Hegaa gishshau, neeni geppidobaa ubbaa pola. ⁵ Issibaa Xoossassi geppidi, polennan aggiyoogaappe koiro geppennan aggiyoogee

lo77o. ⁶ Nena ne doonai nagaran yeggennaadan, ne doonaa zawaappe aadhdhida yeda oottoppa; qassi Xoossaassi oottiyaagau, “Kasekka haggaa taani akeekennan geppaas” gooppa. Aissi giikko, heggaa Xoossai keehi hanqqettiyo gishshau, neeni daafurada demmidobaa, ne kushiya oosuwaa ubbaa i ba hanqquwan quccidi xaissanau danddayees. ⁷ Daro aimuwaa aimottikkonne woikko qassi darobaa haasayikkonne he ubbaikka hada; heggaa gishshau, neeni heggaa aggaagada Xoossaassi yayya.

De7oi Hada

⁸ Issi kawotettaa ba biittan de7iya hiyyeesata naaqqishiinne pirddaa geellayishin neeni be7ikko, darin maalaalettoppa. Issi issi halaqau appe bollaara sunttettidi, a xeelliya hara halaqai de7ees. Qassi eta naa77aappekka bollaara sunttettidi, eta xeelliya hara halaqatika de7oosona. ⁹ Harai attin, kawuwaa gidikkonne, goshshaappe beettiya aifeti xayikko, woppaan de7anau danddayenna.

¹⁰ Bira dosiya uraassi biri gidi erenna; duretanau siiqiya uraikka miishshaa kalli erenna. SHin ha ubbaikka hada. ¹¹ Duretettaa dariyo wode, miyaabaikka heggaa keenaa darees. Yaatin, ba aquwaa coo aifiyan xeellidi, “Taani dure” gaanaappe attin, harabaa au ai maaddii!

¹² Oosuwaa oottiya asi guutta min, daro min, saro xiskkuwaa xiskkidi aqees; shin duree ba duretettaassi ubba wode un77ettidi qoppiyo gishshau, xiskkuwaa xayidi de7ees.

13 Salo gufantton keehi azzanissiyaabaa harabaakka taani be7aas; iita wodiyan bana maaddo giidi, asi bau de7idabaappe guyye wottidi dagayees. 14 Qassi he duretettai issi iitabai gaittin xayiichchees. I na7a yelidabaa gidikkokka, na7a laatissiyooabaara xayidi, mela attees. 15 Asi ubbi koiro kallo yelettidoogaadan, mela kushiyaara simmidi baana. Ai keenaa i daafuridi oottikkonne, ba daafuridobaappe ekkidi biyoobi aibinne baawa.

16 Asi kallo yelettidi, kallo guyye simmiyoogee akka qassi keehi azzanissiya iitabaa. A daafuri ubbi carkkuwaa kuucciyoogaadan hada gidaappe sinttan, i hegan ai maadettii? 17 I ba laittaa ubbaa xuma de7uwan, azzanuwan, yiillotiyoogan, harggiyaaninne hanqquwan wurssees.

18 Hegee heгаа gidikkonne, taani akeekido issi lo77obai de7ees; hegeekka salo gufantton Xoossi asi de7anaadan immido qantta laittaa gidдон, asi daafuraappe miyoogee, uyiyoogeenne ufaittiyoogee lo77onne bessiyaabaa. Aissi giikko, a qaada i heгаа. 19 Xoossai asassi duretettaanne aquwaa immiyoogee, ba daafuraa waagaa demmidi, miidinne uyidi ufaittanaassa. Hegeekka qassi Xoossaappe au imettida imota. 20 Xoossai a wozanan ubba wode ufaissaa kuntti wottiyo gishshau, i ba de7uwaa laittaaabaa daro qoppenna.

6

1 Salo gufantton asa bolli gakkiya keehi iitabaa taani be7aas. 2 Xoossai asassi aquwaa,

duretettaanne bonchchuwaa ubbaa immees; ayyo kosshiyaabaappe aibanne pacissenna. SHin, ayyo imettida aqonne duretetta ubban keettaawu ufaittana mala, kumetta sheniyaa au immenna. Hegaa xallakka gidenna; i daafuridi demmidoban hara daafuribeennaagee ufaittanaadan oottees. Hegeekka hadanne keehi azzanissiya iitabaa.

³ Issi asi xeetu naata gakkanau yelidi, adussa laittaa de7idi ceegganau danddayees; shin i bau imettidaban ufaittiyo qaadai au xayikko, qassi wurssettan bonchcho mooguwaakka moogettennan attikko, appe ba ayyee uluwan haiqqidi yelettida boshai keha gais. ⁴ Aissi giikko, he boshai coo yelettiis; simmidi qassi, a ooninne hassayenna xumau bees; a sunttaikka he xuman kamettidi attees. ⁵ I awaa poo7uwaa be7ibeenna; de7obaikka aibakko eribeenna. Hinkko bitaniyaagaappe aadhidi shemppiyai a. ⁶ Hegaa gishshau, ufaissi bannan de7ishin, naa77u sha7u laittaa de7iya asappe he boshaa qaadai lo77o. Aissi giikko, wurssettan naa77aikka issi sohuwaa boosona.

⁷ Asi daafuridi oottiyo ubbai bau miyoobaa demmanaassa; shin a uloi audenne gidana gi erenna. ⁸ Yaatin, cincca asi eeyyaappe aibin keehi? Hiyyeesaikka keehi ciccidi, haratu sinttan waani simerettanaakko eriyoogee au ai maaddii? ⁹ Aifiyan be7iyobai amottiyoobaappe keha. Qassi hegeekka carckuwaa oiqqanau yedettiyoogaa mala hada.

¹⁰ Haniyaabai ubbaikka kasetidi kuuyetti uttiis. Issi issi asi waananau de7iyaakko, adussa wodiyaappe kase baggan eretti uttiis; qassi ai

asinne baappe minniyaagara gaaddetanau danddayenna. ¹¹ Haasayai corattiyo wode, hadabai corattees; hegee yaatin, asa ai maaddii?

¹² Hada gididi, kuwaadan coo aadhdhiya guutta laittaa baagaa asi waatidi aattanau koshshiyaakko eriyai oonee? Qassikka asi haiqqidi biichchin, salo gufantton hananau de7iyaabaa asassi odanau danddayiyai oonee?

7

De7obaa Qoppiyoogaa

¹ Waagai al77o gidido lo77o shittuwaappe lo77o sunttai aadhdhees; yelettiyo gallassaappekka haiqqiyo gallasai lo77o.

² Gibiraa keettaa biyoogaappe, yeeho keettaa biyoogee lo77o; aissi giikko, asa ubbaa wurssettai haiqo; paxa de7iya asaikka hegaa ba wozanan wottanau koshshees.

³ Miichchaappe azzanoi keha; aissi giikko, azzanoi som77uwaa karexissikkokka wozanaa poo7isseees.

⁴ Ubbatoo ufaissiyaabaa xallaa qoppiya urai de7ikko, he urai eeyya; shin cincca asi haiquwaabaakka qoppees.

⁵ Eeyyati sabbidi yexxiyo yettaa siyiyoogaappe, aadhdhida eranchcha asi seeriyo seeraa ezggiyoogee lo77o.

⁶ Eeyyaa miichchai, suuppa agunttaa taman yeggin eexxiiddi xuuqqiyoogaa mala. Hegeekka qassi hada.

⁷ Sugetta oosoi aadhdhida eranchchaa eeyya kesseees; maganxxuwaa asappe ekkiyoogeeekka wozanaa bashshees.

⁸ Ai yohuwaassi gidikkonne, doomettaappe wurssettai keha; qassi otoranchcha uraappekka danddayanchcha urai keha.

⁹ Hanqqoi azallati haluwaa kiyanau go7ettiyo miishsha gidiyo gishshau, elle hanqqettoppa.

¹⁰ “Ha77i wodiyaappe kase aadhdhida wodee aissi keha gididee?” gaada oichchoppa; aissi giikko, hegaa mala oishai aadhdhida eranchcha giyo asi oichchiyo oisha gidenna.

¹¹ Ha sa7an de7iya asi ubbi aadhdhida eranchcha gidanau koshshees; aissi giikko, aadhdhida erattettaa demmiyoogee aquwaa laattiyooogaappe guuxxenna. ¹² Miishshai asa iitaappe kammidi ashshiyooogaadan, aadhdhida erattettaikka ashshees. SHin, aadhdhida erattettai miishshaappe dariyoogee, i asassi de7o immanau danddayiyoogaana.

¹³ Ane Xoossai oottidobaa akeeka! Xoossai geellayidobaa ooni sittissanau danddayii? ¹⁴ Neeyyo ubbabei giigido wodiyan ufaitta; qassi metoi gakkiyo wodiyanikka akeeka; aissi giikko, ufaissa gidin, meto gidin, Xoossai yeddiyo wodiyan yees. SHin augee kasetidi yaanaakko, neeni erakka.

¹⁵ Ha hada gidida laittan taagan darobaa taani be7aas. Hegeekka, geellai ba geellatettaa oottiiddi, adussa laittaa de7iyo wode, xillotettaa oottiya xilloi qantta laittan haiqqees. ¹⁶ Hegaa gishshau, neeni elle xayennaadan, keehi daro xillo woikko keehi daro aadhdhida eranchcha gidoppa. ¹⁷ Qassi wodee bannan neeni haiqqennaadan, ubba hanttaara iitanne gidoppa; ubba yooqolo eeyyanne gidoppa. ¹⁸ Ha ubbankka Xoosaassi yayyiya urai, meto ubbaappe xoonuwan

kiyanau danddayiyo gishshau, neeni daro iita woikko daro xillonne gidennan giddo asa gida.

¹⁹ Aadhdhida eratettai aadhdhida eranchchatuyyo immiyo wolqqai tammu katamata haariya asatau wolqqaappe darees.

²⁰ Xillobaa xalaalaa oottiiddi, nagara oottennan de7iya asi ha sa7aa bollan baawa.

²¹ Asai haasayiyo qaalaa muliyaa ezggada polana gooppa; neeni muliyaa ezggana giikko, ne ashkkarai nena qanggishin, neeni siyana. ²² Qassi neenikka ne huuphen harata qanggidoogaa ne wozanai erees.

²³ Hagaa ubbaa taani aadhdhida eratettan pilggada xeellaas; yaatada, “Taanikka aadhdhida eranchcha gidana” yaagaas. SHin taani giidoogaadan hanibeenna.

²⁴ Aadhdhida eratettai ubbatonkka haahuwan de7iyaabaanne ciimmabaa; yaatin, a qoridi demmanau danddayiyai oonee? ²⁵ Taani eranau, pilgga xeellanaanne aadhdhida eratettaanne yoho ubbaa wurssettaa eranau, qassi nagarai eeyyatetta gidiyooqaanne eeyyatettikka gooshsha gidiyooqaa eranau, ta wozanan yuushsha yuushshada qoppaas.

²⁶ Taani haiquwaappe aadhdhidi cammiya hara issibaa pilgga xeellada demmaas; hegeekka, i wozanai pire woikko yardde gidin, i kushee sanssalata mala gidido issi maccaaseebaa. Xoosaa ufaissiya urai ippe kessi ekkana; shin nagaranchchaa a ba piriya waaxada oiqqana.

²⁷ Eranchchai hagaadan yaagiis; “Taanikaalla kaallada, pilgga xeellada, haraa demmidobai haga. ²⁸ Hegeekka, taani hachchi gakkanaashin

koyada demmabeennabaa. SHa7u attuma asaa giddoppe bonchchoi bessiyoo issi asa xallaa demmaas; shin macca asaa giddoppe issinnonne demmanau danddayabeikke. ²⁹ Taani qorada demmido harabai, Xoossai asaa suure qofai de7iyoo geeta oottidi medhdhiis; shin asai daro hiilla ogiyaa koyidi biis” yaagiis.

8

¹ Aadhdhida eranchcha asa mala asi oonee? Yohotu ubbaa birshshettaa eriyai oonee? Aadhdhida eratettai pashkkissidi, xumida som77uwaa poo7issees.

Kawossi Azazettiyoogaa

² Kawuwaassi azazetta; aissi giikko, azazettanau neeni kase Xoossaa sinttan caaqqa uttadasa. ³ Ubba wode iita oosuwa oottoppa; aissi giikko, kawoi ba koyidobaa oottanau danddayiyo gishshau, neeni a sinttappe elle xayana. ⁴ Mulebaa oottanau kawuwaassi maatai de7ees; yaatin, “Aissi haggaa oottadii?” yaagidi a oichchanau danddayiyai oonee? ⁵ A azazuwaa poliya urai qaxxayettenna; aadhdhida eranchcha asi likke gidiyaa wodiyaanne oottiyo ogiyaa erees. ⁶ Issi asa bollan deexo metoi gakkikkonne, yoho ubbaassi au a wodeenne a ogee ogee de7ees. ⁷ Sinttappe hananabaa eriyaabi baawa; hegaa gishshau, “Hagee hanana” giidi odanau danddayiyai oonee? ⁸ SHemppoi shaahettidi biyo gallassi oiqqidi, teqqanau danddayiya asi baawa; woikko haiqoi ba gallassan yeennaadan digganau danddayiya asikka baawa. Hegee ooninne kessi

ekkanau danddayenna ola. Hegaa gishshau, haiquwaa sinttan iitatetti iitaa oottiya uraa ashshi ekkenna.

Iita Asatunne Keha Asatu Hanota

⁹ Salo gufantton haniyaabaa ubbaa taani akeekada qoppiyo wode, issi asi bau de7iya haariyo maataa hara asa qohanau go7ettiyoogaa be7aas. ¹⁰ Qassi iita asati bonchchuan moogettishin be7aas. Hegaappe aadhdhiyaageekka qassi, mooguwaappe simmiyo wode, eti he iitatettaa oottido katamaa asai shiiqidi, eta sabbishin siyaas. Hegee ubbaikka hada.

¹¹ Asi halchchidi iitabaa oottiyo gaasoi, iitabaa oottida asata eesuwan qaxxayiyaabi bainna gishshaassa. ¹² Nagaranchchai xeetutoo iitabaa oottishin, a baree aduqqikkokka, Xoossaassi yayyiyaageetussi sa7ai lo77anaagaa taani erais. ¹³ Iitati Xoossaassi yayyenna gishshau, sarotettai etassi baawa; Xoossaassi eti yayyenna gishshau, eta bareekka kuwaadan qaammana. ¹⁴ Ha sa7an oosettiya issi hadabai de7ees; hegeekka, geeshsha asati nagaranchchatussi yiya qixaatiyaa ekkina, nagaranchchati qassi, geeshshatussi yiya lo77obaa ekkoosona. Ha ubbaikka hada.

¹⁵ Hegaa gishshau, asi ba de7on ufaittikko lo77o gaada qofaa immais; aissi giikko, asi miyoogaappe, uyiyoogaappenne bana ufaissiyoogaappe aadhdhida lo77obi ayyo saloppe garssa baggaara hara baawa. Xoossai au immido laittan i daafuridi demmidoban hegaadan oottikko, ufaittanau danddayees.

16 Taani aadhdhida erattetai aibakko eranaunne asi ha sa7aa bollan daafuriyo daafuraa akeekanau halchchaas; wurssettan asi xiskko xayidi oottiyo duuxxenna oosoi de7iyooogaa be7aas. 17 Hegaappe guyyiyan, Xoossai oottidobaa ubbaa be7aas. Qassi saloppe garssa baggan oosettida oosuwaa asi pilggidi eranau danddayennaagaa eraas. Asi ai keenaa daafuridi pilggi xeellikkonne, a birshshettaa eranau danddayenna. Qassi aadhdhida eranchcha asi, “Taani haggaa erais” giikkonne, i eranau danddayenna.

9

1 Ha ubba yohotubaa adussa wodiya taani qoppidoogaappe guyyiyan, aadhdhida eranchchanne xillo gidida asatinne eta oosoti Xoossaa kushiyan de7oosona gaada qachchaas; shin siiqoi naagiya, ixoi naagiya ooninne bana naagiyaabaa kasetidi erenna. 2 Dummatetti bannan de7ishin, ubbaa gakkiiya qaadaa issuwaa; xillo gidin makkalanchcha gidin, lo77o gidin iita gidin, geeshsha gidin tuna gidin, yarshshuwaa yarshshiyaagaa gidin yarshshennaagaa gidin, eta ubbaa qaadaa issuwaa. Lo77o asassi nagaranchchaagaappe kehiya qaadi baawa; caaqo caaqqanau yayyiyaageekka caaqqanau xaliyaagaappe dummatenna.

3 Asa ubbaa qaadaa issuwaa gidiiyoogee, ha sa7an de7iya hara iitatettaakka mala daro iita. Asi de7uwan de7ido laittan ubban a wozanai iitatettaaninne gooshshan kumidi de7ees; wurssettan haiqqi aggees. 4 Haiqqida

gaammuwaappe paxa de7iya kanai keha; aissi giikko, paxa de7iyaageetuura de7iya asassi hidootai de7ees.

⁵ Paxa de7iya asati issitoo haiqqanau de7iyooгаа eroosona; shin haiqqidaageeti aibanne erokkona. Eti mulekka dogettiichchi-daageeta gidiyo gishshau, ainne maaddokkona.

⁶ Eta siiqoi, ixoinne qanaatee ubbai etaara issippe xayiiichchiis. Hegaa gishshau, hagaappe hini baggan salo gufantton oosettiya yoho ubban etau merinaukka qaadi baawa.

⁷ Ba, ne qumaa ufaissan ma; ne woiniyaa eessaakka ne wozanai pashkkishin uya. Aissi giikko, Xoossai heгаа neeyyo kaseppekka bazzi wottiis. ⁸ Ubba wode ne maayoi bootta gido; ne huuphiyanka zaitiyaa tiyetta. ⁹ Saloppe garssa baggaara Xoossai neessi immido ha hada de7uwan, ne hada de7otu ubban neeni siiqiyo ne machcheera ufaittada de7a; aissi giikko, neeni saloppe garssa baggaara daafurada oottidobaa ubbaappe nena gakkiya saami heгаа. ¹⁰ Ne kushee oottanau demmidobaa ubbaa ne kumetta wolqqan ootta; aissi giikko, neeni baanasan du-ufuwan oosoi, woikko halchchoi, woikko eri, woikko aadhdhida eratetti baawa.

¹¹ Taani saloppe garssaara harabaakka be7aas; hegeekka, eesotiya wottanchchati ubba wode xoonokkona; woikko mino olanchchatikka ubba wode olan xoonokkona; woikko aadhdhida eranchchati ubba wode qumaa demmokkona; woikko cinccati ubba wode duretokkona; woikko tamarida asati ubba wode sabettokkona. SHin ubbaikka qaadainne wodee oottoogaadan hanees.

¹² Hegaa bollikka qassi, sinttappe yaanau de7iya meto wodee aude gakkanaakko, eranau danddayiya asi baawa; kafoi paalliiddi piriyan geliyoogaadan, woikko molee yaddiyan oiqettiyoogaadan, asi ubbi qoppennan gakkiya iita wodiyan oiqettees.

Aadhdhida Eratettaanne Eeyyatettaa

¹³ Salo gufantton taani be7idobai harabaikka de7ees; hegeekka aadhdhida eratettai gita leemiso gidiyooгаа. ¹⁴ Issi biittan issi guutta asai de7iyo qeeri katamiyaa de7ausu; he katamiyo issi wolqqaama kawoi olanau denddiis. Denddidi o dooddiis. ¹⁵ Qassi, issi hiyyeesa shin cincca gidida bitanee, he katamen de7ees; i ba aadhdhida eratettan he katamiyo ashshiis. SHin, he hiyyeesa bitaniyaa zaarettidi hassayidabi baawa. ¹⁶ Taani, “Aadhdhida eratettai wolqqaappe darees” yaagaas. Gido shin, aadhdhida eranchcha gidikkonne, hiyyeesa asi karettées; i haasayiyoobaakka ezggiyaabi baawa. ¹⁷ Hegaa gidikkokka, deriyaa haariyaagee azallatu yaa7an waassiyo waasuwaaw siyiyoogaappe, leelan odettiya aadhdhida eranchchaa qaalaa siyiyoogee lo77o. ¹⁸ Aadhdhida eratettai olaa miishshaappe lo77o; shin issi nagaranchcha asi daro lo77obaa moorees.

10

¹ Haiqqida udunxxeti sawiya zaitiyaa shittuwaa xinqqettanau danddayoosona; hegaadankka, guutta eeyyatettai aadhdhida eratettaanne gita bonchuwaa moorees.

² Aadhdhida eranchcha asa wozanai a ushachchau kaalettees; shin eeyya asa wozanai haddirssau kaalettees. ³ Eeyya asi ogiyan hemettiyo wodekka, ayyo akeeki baawa; hegaappe denddidaagan i eeyya gidiiyoogaa asi ubbi erees.

⁴ Ne halaqai ne bollan hanqqettikkonne, ne sunttettido sohuwaappe kichchaichchoppa; aissi giikko, co77u giidi danddayiyoogee gita mooruwaakka atto giissees.

⁵ Salo gufantton taani be7ido hara iitabai de7ees; hegeekka deriyaa haariyaageeti oottiyo naaquwaa. ⁶ Eeyyati daro xoqqa sunttatettaa oiqqidi de7iyo wode, dureti hirkki ziqqa sohuwan uttidosona. ⁷ Taani, ailleti haariyaageetudan paraa toggidi biishiininne qassi haariyaageeti ailletudan gediyan hemettishin be7aas.

⁸ Olla bookkiya uri he ollan i kunddana; qassi gimbbe dirssaa koliya uraa shooshshai dukkana. ⁹ SHuchchaa a sohuwaappe aatti yeggiya uri he shuchchan deshettees; qassi mitta qeriya urikka he mittan deshettees.

¹⁰ Tunida kalttaa poshennan coo qerikko, daro wolqqaa wurssees; shin aadhdhida eran oottiyoogee oosuwaa purissees.

¹¹ SHooshshai dukkirgin, shooshshaa jallettiyo daadumataa daadumatiyoogee he aawussi ainne maaddenna.

¹² Aadhdhida eranchchaa haasayai ayyo bonchchuwaa imissees; shin eeyyai ba doonaappe kiyida qaalan i bau metuwan gelees.

¹³ Eeyyai ba haasayaa eeyya qaalan doommidi, iitatettaaninne gooshshan polees.

14 Eeyyai darobaa haasayees. Gidikkonne, sintappe hananau de7iyaabaa ooninne erenna. Asi haiqqiichchin, hananau de7iyaabaa ayyo odanau danddayiyaabi baawa.

15 Eeyya asi ba oosuwan daafurees; i ba soo biyo ogiyaa erenna.

16 Yiira na7a gidida kawoinne maallado guuraara gibiraa giigissidi, banttau miya halaqati de7iyo biittee neeyyo aayye7ana!

17 Bonchchettida kawoinne mattuwaassa gidennan wolqqaanne minotettaa demmanau maaran miyaanne uyiya halaqati de7iyo biittiyaa galatettidaaro.

18 Bitanee azalla gidikko, a kaarai woddees; a kushee billi giidaagaa gidikko, a keettaa aattees.

19 Qumaa miyoogaaninne woiniyaa eessaa uyiyoogan ufaissai beettes; shin miishshi ubbabaa shammees.

20 Siyiyaabi baawa gaada ne wozanaa qofan gidikkonne, kawuwaa cayoppa; woikko ne zin77iyo kifiliyan duriyaa cayoppa; aissi giikko, ne giidoogaa saluwaa kafoi woikko, qefiyaara de7iya meretati biidi, etayyo yootana.

11

Aadhdhida Eranchcha Uri Oottanau Bessiyaabaa

1 Ne oittaa haattaa bollan ola; daro gallassatuppe guyyiyan, neeni zaarettada a demmana.

2 Neeyyo de7iya aquwaa laappun woikko, ubba hosppun sohuwan shaakkada wotta; aissi giikko, sinttappe ha sa7aa bolli aiba iitabi yaanaakko, neeni erakka.

³ SHaarai haattan kumidabaa gidikko, biittaa bollan iraa tigees.

Mittai huuphessi kunddin tohossi kunddin, he ba kunddido sohuwan de7ees.

⁴ Carkkuwaa hanotaa naagiya ooninne kattaa zerenna; qassi shaarai denddanaashin naagiya ooninne ba kattaa cakkenna.

⁵ Carkkoi awaara biyaakko, a ogiyaa erakka; qassi na7i aayee uluwan waani merettiyaakkokka erakka. Hegaadankka, ubbabaa medhdhiya Xoossai ba oosuwaa waati oottiyaakko, eranau danddayakka.

⁶ Maallado guuran gidinkka omarssan, ne zerettaa zeriyoogaa aggoppa; aissi giikko, maalladoogee lo77anaa omarssaagee lo77anaa neeni erakka.

⁷ Poo7oi ufaissiyaabaa. Awa aifiyaa be7iyoogee akka lo77obaa. ⁸ Asi keehi adussa laittaa ha sa7an de7ikko, he ubba laittanka ufaitto. SHin xuma wodeta qoppa. Aissi giikko, he wodeti aduqqana. Yaanau de7iya ubbabaikka hada.

Wodallatussinne Geela7otussi Bessiya Zoriyaa

⁹ Nenoo yelagau, yelagatetta keehi lo77obaa gidiyo gishshau, ne yelagatettaa laittan ufaitta; ne wozanaikka ufaitto. Ne aifee xeellidobaanne ne wozanai amottidobaa ubbaa pola. SHin, he neeni oottidobaa ubbaa gishshau, nena Xoossai pirddanau de7iyoogaa dogoppa.

¹⁰ Hegaa gishshau, simmi ne wozanaappe hirggaa, ne bollaappekka seelaa diggargga. Aissi giikko, naatettainne yelagatetta hada.

12

¹ Ne yelagatettaa laittan nena Medhdhidaagaa qoppa. Metiya gallassati yeennan de7ishin, neeni, “Tana hagee ufaissenna” giyo wodeti gakkennan de7ishin, ² awainne poo7oi, aginainne xoolinttee xumennan de7ishin, irai bukki aadhdhinka shaarai haa simmennan de7ishin, nena Medhdhidaagaa qoppa. ³ Aissi giikko, hegee keettaa naagiyaageeti kokkoriyo wode, mino asi quunniyo wode, gaacciyaageeti qoodan guuxxido gaasuwan gaachchaa aggiyo wode, qassi maskkootiyaara xeelliyageeti galjjiyo wode gidana. ⁴ He wode wogga ogiyaakko simmida penggeti gorddettiyo wode, gaacciya woxatu cenggurssai ziqqi giyo wode, kafuwaa waasoi asaa xiskkuwaappe beegottiyo wode, shin, yettanchcha macca naatu yettaa cenggurssai leppiyo wode gidana. ⁵ He wodee asai xoqqa sohota kiyanaunne aaho ogetuura hemettanau yayyiyo wode, ne huuphee puulummiyo wode, neeni nena danddayada hemettiyoogee neeyyo ixxiyo wode, amoyiyaabai aggiyo wode gidana. He wodee asi ba merinaa keettaa biyo wode, yeekkiyaageetikka aaho ogiyaara yeekkiiddi yuuyiyo wode gidana.

⁶ Bira qacinai duuxxennan, worqqa kereekka meqqennan, haattaa otoikka pulttuwaa lanqqiyan meqqennan, haattaa pude goochchiyo wodoroikka duuxxennan de7ishin, ⁷ biittai kase ba ekettido biittaakko simmennan, shemppoikka bana immida Xoossaakko simmidi beennan de7ishin, nena Medhdhidaagaa qoppa.

⁸ Eranchchai odiiddi, “Hada! Hada! Ub-babaikka hada!” yaagiis.

Wurssetta Qofaa

⁹ Eranchchaassi aadhdhida eratettai de7iyo gishshau, eratettaa dere asaa tamaarissiis. I daro leemisota pilggi qoridi, issuwaa issuwaa a maaran maaran dummayidi wottiis.

¹⁰ Eranchchai likke gidida qaalaa demmanau koyiis; hegaa gishshau, i xaafidobai sittanne tuma.

¹¹ Eranchchatu qaalai henttanchchai wudiyaa laaggiyo xeeraa lee7e gatimaa mala. Qassi issippe shiishshido leemisotikka gomppaa gakkidi geliya misimaaretu mala.

¹² Ta na7au, ha ubbaappe bollaara neeni naagettanau koshshiyaabai de7ees. Maxaafaa xaafidi wurssanau danddayettenna. Qassi darobaa pilggi xeellidi aggennan ixxiyoogekka asatettaa daafurssees.

¹³ Hekko ubbabai odettiis; hegaa gishshau, ub-babau kuushshai haggaa: Xoossaassi yayya; a aza-zuwaa naaga. Aissi giikko, hegee asassi waanna ooso. ¹⁴ Xoossai ooso ubbaa bollan, qassi geem-mida yoho ubbaa bollan, lo77o gidin, iita gidinkka pirddanau de7ees.

Wolaytta Bible **Portions of the Holy Bible in the Wolaytta language of Ethiopia**

copyright © 2004 SIM

© Faith Comes by Hearing

Language: Wolaytta

Translation by: SIM

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-03-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023

6baa8af2-99d9-51d5-a40a-ff54bdb9b793